

Národní koordinační centrum prevence vážných onemocnění a jeho nový webový portál

LEDEN 2018

ZPRAVODAJ ČÍSLO 01

OBSAH

- 2 **Národní koordinační centrum prevence vážných onemocnění zahájilo svou činnost**
- 3 **Strategie prevence vážných onemocnění**
- 4 **Datová základna jako nedílná součást efektivní realizace screeningových programů**
- 5 **Pilotní projekty umožní ověřit možnost zavedení nových programů časného zachytu onemocnění do českého prostředí zdravotní péče**
- 6 **Nový webový portál Národního koordinačního centra prevence vážných onemocnění má za cíl informovat odbornou i širokou veřejnost**

NOVINKY

Statistická data o preventivních programech jsou dostupná v interaktivní formě z webových stránek Regionálního zpravodajství NZIS na <http://reporting.uzis.cz>. Dostupná data jsou ze tří oblastí: vakcinace, screeningové programy v onkologii a další screeningové programy.

V Brně proběhl 1. 12. 2017 již 15. ročník odborné konference Datový audit mamografického screeningů v praxi. Vybrané výstupy jsou dostupné na webovém portálu mamografického screeningů <http://www.mamo.cz/index.php?pg=pro-lekare&aid=758>

Kolorektální screening je v ČR opřen hlavně o praktické lékaře. O příležitostech i úskalích tohoto nastavení hovoří doc. MUDr. Bohumil Seifert, Ph.D. v rozhovoru dostupném [zde](#).

V září 2017 proběhly konference „PreVOn 2017 – Programy prevence, screeningů a časných diagnostik vážných onemocnění ve světle současných poznatků a praktických zkušeností“ a „European Digestive Cancer Days“. Podrobné reportáže z těchto akcí budou obsahem dalších čísel zpravodaje.

NKC zahájilo svou činnost

NÁRODNÍ KOORDINAČNÍ CENTRUM PREVENCE VÁŽNÝCH ONEMOCNĚNÍ (NKC) JE SOUČÁSTÍ ÚSTAVU ZDRAVOTNICKÝCH INFORMACÍ A STATISTIKY ČR (ÚZIS ČR), JEHO HLAVNÍM CÍLEM JE VYTVOŘENÍ ODBORNÉHO ZÁZEMÍ PRO PLÁNOVÁNÍ A ŘÍZENÍ PROGRAMŮ ČASNÉHO ZÁCHYTU ONEMOCNĚNÍ V ČR.

Příprava Národního koordinačního centra prevence vážných onemocnění byla zahájena 1. února 2017 jako součást projektu financovaného z Operačního programu Zaměstnanost. Centrum je součástí Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR se samostatnou řídicí strukturou. Jeho hlavním cílem je vybudování metodického a personálního zázemí pro zavádění, realizaci a hodnocení programů časného zachytu závažných onemocnění (mimo jiné tzv. screeningových programů) v ČR.

Manažerské vedení Národního koordinačního centra je rozděleno na část odbornou, kterou zajišťuje RNDr. Ondřej Májek, Ph.D., biostatistik a epidemiolog se zkušenostmi s hodnocením preventivních programů, a stránku procesní, kterou zajišťuje PhDr. Karel Hejduk, dlouholetý projektový manažer klinických projektů se vzděláním v oborech ekonomie a řízení zdravotnictví a veřejné zdravotnictví. Strategické řízení je zajištěno doc. RNDr. Ladislavem Duškem, Ph.D., ředitelem ÚZIS ČR a dlouholetým ředitelem akademického ústavu zaměřeného na epidemiologii, biostatistiku a veřejné zdravotnictví.

Na základě příkazu ministra zdravotnictví ze dne 16. 6. 2017 byla zřízena „Národní rada pro implementaci a řízení programů časného zachytu onemocnění“. Hlavním posláním Národní rady je formulace doporučení ke stanovení optimální strategie k realizaci programů časného zachytu onemocnění v ČR. Národní rada je složená ze zástupců Ministerstva zdravotnictví ČR, Poslanecké sněmovny a Senátu Parlamentu ČR, ÚZIS ČR, plátců zdravotní péče a odborné lékařské veřejnosti.

Strategie prevence vážných onemocnění

PROGRAMY ČASNÉHO ZÁCHYTU VÁŽNÝCH ONEMOCNĚNÍ PATŘÍ MEZI NÁRODNÍ VEŘEJNĚ-ZDRAVOTNICKÉ PRIORITY ČR. NÁRODNÍ STRATEGIE OCHRANY A PODPORY ZDRAVÍ A PREVENCE NEMOCÍ ZDRAVÍ 2020, JEJÍŽ SOUČÁSTÍ JE I AKČNÍ PLÁN PRO SCREENINGOVÉ PROGRAMY, MÁ ZA CÍL SNÍŽIT NEMOCNOST A ÚMRTNOST NA NEJZÁVAŽNĚJŠÍ ONEMOCNĚNÍ V ČR.

Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí Zdraví 2020 je rámcovým souhrnem opatření pro rozvoj veřejného zdraví v ČR. Účelem Národní strategie Zdraví 2020 je především nastartování účinných a dlouhodobě udržitelných mechanismů ke zlepšení zdravotního stavu populace. Neméně významná je i její role jako klíčového dokumentu pro splnění předběžné podmínky Evropské komise pro čerpání finančních prostředků z evropských fondů pro oblast zdravotnictví. Jedno z témat pro rozvoj aktivit, které společně ovlivňují hlavní příčiny úmrtnosti a nemocnosti populace, je téma screeningových programů, jejich sledování a vyhodnocování jejich efektivity a identifikace nových příležitostí pro zlepšování zdraví populace prostřednictvím lepší organizace časného záchytu onemocnění.

Strategickými oblastmi Akčního plánu pro rozvoj programů zdravotního screeningu (akční plán 7) v ČR jsou:

- Zajistit pro screeningové programy od povídající systém řízení a rozhodování
- Zajistit vysokou informovanost občanů o přínosech a rizicích screeningových vyšetření

- Zajistit vysokou kvalitu a bezpečnost screeningových programů
- Zajistit inovaci screeningových programů podle aktuálních vědeckých poznatků
- Posílit personální kapacitu pro řízení, provádění a hodnocení screeningových programů
- Posílit materiální kapacitu pro provádění screeningových programů
- Posílit podporu screeningových programů pomocí nástrojů eHealth

Cílem Národního koordinačního centra prevence vážných onemocnění je zajištění realizace jednotlivých strategických oblastí pro rozvoj zdravotního screeningu. Výsledným cílem všech aktivit je snížení nemocnosti a úmrtnosti na nejzávažnější onemocnění v České republice, a tedy zlepšení zdraví obyvatel. V rámci činnosti Národního koordinačního centra probíhá realizace a příprava dalších projektů směřujících k naplnění cílů v oblastech akčního plánu.

Datová základna jako nedílná součást efektivní realizace screeningových programů

PROJEKT DATOVÁ ZÁKLADNA SLOUŽÍ K VYBUDOVÁNÍ JEDNOTNÉ A KOORDINOVANÉ INFRASTRUKTURY PRO SBĚR A VYHODNOCOVÁNÍ DAT Z PROBÍHAJÍCÍCH A NOVĚ ZAVÁDĚNÝCH PROGRAMŮ ČASNÉHO ZÁCHYTU ONEMOCNĚNÍ V ČESKÉ REPUBLICCE.

Jedním z úkolů cílů Národního koordinačního centra prevence vážných onemocnění je vybudovat systém evaluace screeningových programů v České republice tak, aby byl zajištěn jejich maximální pozitivní dopad na zdraví obyvatel a jejich vysoká nákladová efektivita. Integrovaná datová a informační základna screeningových programů doplněná o další datové zdroje ve spojení s kvalitním odborným týmem biostatistiků, analytiků a epidemiologů zajistí efektivní kontrolu a možnost korekce nastavených procesů jednotlivých programů dle aktuálních vědeckých poznatků a potřeb české populace. Výstupem aktuálně řešeného projektu bude ověření efektivity, účinnosti a ekvity v současnosti zavedených screeningových programů a vytvoření doporučení pro jejich další realizaci.

Cíle projektu Datová základna lze shrnout do následujících oblastí:

1. Vybudovat tým, který se bude zabývat sběrem, analýzou a interpretací dat stávajících a nově vznikajících screeningových programů.
2. Sjednotit a doplnit datové zdroje o realizaci screeningových programů a vytvořit nástroje a metodiky pro průběžný monitoring a vyhodnocování programů časného zachytu.
3. Ověřit efektivitu, účinnost a ekvitu stávajících čtyř screeningových programů a vytvořit doporučení pro jejich další realizaci.

Pilotní projekty časného zachytu onemocnění

PILOTNÍ PROJEKTY UMOŽNÍ OVĚŘIT POTENCIÁL A REALIZOVATELNOST NOVÝCH PROGRAMŮ ČASNÉHO ZÁCHYTU ONEMOCNĚNÍ V PROSTŘEDÍ ZDRAVOTNÍHO SYSTÉMU V ČR. AKTUÁLNĚ JSOU PŘIPRAVENY PODKLADY PRO REALIZACI ŠESTI NOVÝCH PILOTNÍCH PROJEKTŮ A OPTIMALIZACI STÁVAJÍCÍHO NASTAVENÍ JIŽ REALIZOVANÝCH TŘECH SCREENINGOVÝCH PROGRAMŮ. PILOTNÍ PROJEKTY JSOU AKTUÁLNĚ V PROCESU SCHVALOVÁNÍ DOTAČNÍM ORGÁNEM.

Po vybudování koordinační struktury, odborných týmů, datové základny a metodického zázemí je možné přistoupit k druhému kroku, tedy ověřit, zda je možné českým občanům nabídnout vědecky ověřené technologie časného zachytu vážných onemocnění, které jsou již často nabízené v zahraničí. Národní koordinační centrum prevence vážných onemocnění disponuje pověřením, infrastrukturou a zdroji pro realizaci pilotních projektů zdravotnických postupů zaměřených na sekundární prevenci – časný záchyt onemocnění. Vlastní realizace pilotních projektů bude probíhat na základě usnesení Národní rady pro implementaci a řízení programů časného zachytu onemocnění.

Aktuálně jsou připraveny podklady pro realizaci následujících pilotních projektů:

- Pilotní projekt sekundární prevence osteoporotických zlomenin
 - Pilotní projekt screeningu spontánního předčasného porodu u asymptomatických vysoce rizikových žen
 - Pilotní projekt screening kritických vrozených srdečních vad v novorozeneckém věku
 - Pilotní projekt časného zachytu diabetické retinopatie a makulárního edému
 - Pilotní projekt časného zachytu karcinomu prostaty u mužů po onkologických onemocněních
 - Pilotní projekt časného zachytu chronické obstrukční plicní nemoci v rizikové populaci
- V rámci pilotního ověřování se plánují i projekty, které mají za cíl optimalizovat stávající nastavení realizovaných screeningových programů, mezi takové pilotní projekty můžeme zahrnout například:
- Pilotní projekt optimalizace programu screeningu kolorektálního karcinomu
 - Pilotní projekt optimalizace programu screeningu karcinomu děložního hrdla
 - Pilotní projekt optimalizace adresného zvaní občanů ke screeningu zhoubných nádorů

Nový webový portál NKC

WEBOVÝ PORTÁL NÁRODNÍHO KOORDINAČNÍHO CENTRA PREVENCE VÁŽNÝCH ONEMOCNĚNÍ MÁ ZA CÍL INFORMOVAT ODBORNOU I ŠIROKOU VEŘEJNOST O STÁVAJÍCÍCH A PŘIPRAVOVANÝCH PROGRAMECH SEKUNDRÁRNÍ PREVENCE V ČR.

Snahou Národního koordinačního centra prevence vážných onemocnění je zajistit dostatečnou informovanost odborné veřejnosti o svých aktivitách tak, aby byla zajištěna širší odborná oponentura a diskuse jednotlivých oblastí sekundární prevence v České republice. Centrum se snaží být maximálně transparentní, protože si uvědomuje, že bez veřejné odborné diskuse není možné zajistit aktivní participaci jednotlivých dotčených subjektů v daných screeningových programech. Na webových stránkách Národního koordinačního centra budou postupně uveřejňovány metodiky, analytické zprávy, výsledky činnosti a formulovaná doporučení.

Národní koordinační centrum pořádá nebo spolupořádá odborná setkání se zaměřením na sekundární prevenci vážných onemocnění. O plánovaných, ale i proběhlých akcích včetně relevantních materiálů bude informovat v části Konference a školení. V části E-learningová školení bude uveřejněn cyklus interaktivních přednášek, které umožní zájemci získat ucelený pohled na problematiku plánování a realizace screeningových programů.

Webové stránky také informují o jednotlivých atributech realizovaných a plánovaných projektů se vztahem k sekundární prevenci podpořených z Operačního programu Zaměstnanost. Nově vzniklý webový portál bude v horizontu několika málo měsíců sloužit jako komunikační platforma, která zajistí až stovkám odborníků efektivní sdílení informací a jejich názorů na danou problematiku.

Nedílnou součástí internetových stránek Národního koordinačního centra je i informování široké veřejnosti nejen o činnosti centra, ale také o nabízených možnostech screeningu a prevence v ČR.

Kvalitní a promyšlená webová prezentace je zajištěna prostřednictvím moderních technologií a responzivního zobrazení pro různé typy zařízení (počítač, tablet, mobilní telefon).

